

***אוניברסיטת חיפה *הפקולטה למדעי הרוח *החוג לשפה וספרות ערבית**

*جامعة حيفا *كلية الآداب *قسم اللغة العربية وآدابها

בחינת כניסה לבוגרי בתי ספר עבריים (ב"א, מ"א, השלמות למ"א)

מועד הבחינה: 7.9.16

משך הבחינה: שעה ו-40 דקות

חומר עזר: מילון עברי-ערבי, ערבי-עברי

מועמדים למ"א ולהשלמות מ"א חייבים להבחין גם בחלק הנוסף בהכנת הנקרא באנגלית

חלק א

קרא / קראי את הקטע הבא וענה /עני על השאלות שלאחריו

المعاجم اللغوية في العربية وغيرها هي الملجأ الذي يهرع إليه الدارس والمدرس، والعالم والمتعلم، إذا ما أشكل عليه معنى مما يقرؤه، أو يسمعه من ألفاظ اللغة. وما أكثر ما يشكل عليه منها، وبخاصة إذا كانت لغة كالعربية ظلت حية نامية عبر قرون وقرون، ومن هنا فنحن أحوج ما نكون إلى معرفة معاجم لغتنا والسبل التي انتهجت في تأليفها، وترتيب موادها كيما نستطيع العثور على ما ننشده فيها بسهولة ويسر. المعاجم العربية ميدان واسع لا يفي به بحث كهذا. وقد سبق أن كتب فيه الأستاذ الدكتور حسين نصار رسالته للدكتوراه في مجلدين كبيرين. وكتب فيه بعد ذلك بحثين لمعهد التربية في بيروت، اختص الثاني منهما بالمعاجم التي راعت الترتيب الالفبائي. وأرشف المعهد هذين البحثين بورقة عمل. فالمعاجم العربية كثيرة، منها المخطوط والمطبوع، وما اتبع هذا الترتيب أو ذلك، فالتحق بهذه المدرسة أو تلك، وغير خاف أن هذه المدارس ليست سواء في الصعوبة، والأهمية، ومقدار حاجة المتدرب إليها غير أن مثل هذه البحوث تنقيد بعناوينها. وهي بعد هذا صورة لما تتناوله من موضوعات. فالموضوعات العسيرة المعقدة لا ينتظر أن تأتي بحوثها سهلة يستطيع كل قارئ أن يفهما بمجرد قراءتها قراءته للصحف والمجلات.

تعليل تسمية حروف العربية بحروف المعجم:

תביינת אراء العلماء في تعليل تسمية الحروف العربية بحروف المعجم فذهب الخليل بن أحمد الفراهيدي إلى أنها سميت بهذا الاسم لكونها أعجمية من غير أن يوضح ما أراده بأعجميتها. ولهذا قال ابن فارس (وأظن الخليل أراد بالأعجمية أنها ما دامت مقطعة، غير مؤلفة تأليف الكلام المفهوم، فهي أعجمية، لأنها لا تدل على شيء فإن كان أراد هذا فله وجه، وإلا فما أدرى أي شيء أراد بالأعجمية).

בחר / בחרו שאלה אחת מתוך 3:

1. ענה בעברית: מהי חשיבותו של המילון הערבי הקלאסי על פי הטקסט?
2. ענה/עני בערבית: لماذا تذكر في النص رسالة الدكتوراه لحسين نصار؟
3. ענה/עני בערבית: ما معنى الكلمة "أعجمية" حسب النص؟ (יש להסביר במילים שלך ואין לצטט מהטקסט!)

חלק ב

לפניך 3 שאלות. בחר / בחרו בשאלה אחת בלבד. פעל / פעלי בהתאם להוראות בכל משפט.

1. חבר את שני המשפטים הבאים למשפט תנאי. נקד את משפט התנאי ניקוד פנימי וסופי מלא:

- تشكل على القارئ معنى الكلمة.
- يهرع إلى المعاجم.

2. יש לקרוא את המשפט הבא:

الموضوعات العسيرة المعقدة لا ينتظر أن تأتي بحوثها سهلة يستطيع كل قارئ أن يفهما بمجرد قراءتها قراءته للصحف والمجلات.

א. הפוך / הפכי את המילה המודגשת בקו לזוגי ושנה / שני את המשפט בהתאם.

ב. יש לנקד את המשפט החדש ניקוד פנימי וסופי מלא.

3. יש לקרוא את המשפט הבא:

إن المعاجم سميت بهذا الاسم لكونها أعجمية.

א. תרגם / תרגמי את המשפט לעברית ונקד / נקדי את המשפט ניקוד פנימי וסופי מלא.

א. הפוך / הפכי את המשפט מסביל לפעיל.

חלק ג

1. נתח / נתחי את הפעלים הבאים (בחר / בחרי 4 מתוך 5)

פועל	שורש	בניין	זמן (עבר, עתיד, ציווי, בינוני פועל ופעול, סביל, עתיד מרפוע, מנצוב ומג'זום)	גוף (בניתוח של פעלים בצורת הזוגי יש לציין זאת)
דוגמא: مُقِيمَانِ	قوم	4	בינוני פועל	זוגי
1. أُرَبِّ				
2. اسْتَعِينَ				

				3. كُتِبَا
				4. يُسْتَوَف
				5. مُتَأَثَّرَانِ

2. בנה/בני את הפועל המבוקש (בחר / בחרי 4 מתוך 6)

שורש	בניין	זמן	גוף	פועל
דוגמא: صلو	2	עתיד מג'זום	נוכחת	تُصَلِّ
1. وعب	10	מקור	-	
2. صفف	8	ציווי	אתם	
3. مني	5	בינוני פועל	יחיד	
4. ضم	7	עתיד	אתן	
5. سمي	2	עבר	הם	
6. وثب	1	עתיד מנצוב	אני	

בהצלחה

